

הלכות עבודה זרה פרק יא

א. אין הולכין בחקות הגויים, ולא מדמין להן לא במלבוש, ולא בשער, וכיוצא בהן: שנאמר "ולא תלכו בחקת הגוי" (ויקרא כ, כג), ונאמר "ובחקתיהם, לא תלכו" (ויקרא יח, ג), ונאמר "השמר לך, פן-תנקש אחריהם" (דברים יב, ל). הכל בענין אחד הוא מזהיר: שלא ידמה להן אלא יהיה הישראלי מבדל מהן וידוע במלבושו ובשאר מעשיו, כמו שהוא מבדל מהן במדעו ובדעותיו. וכן הוא אומר "ואבדל אתכם מן-העמים" (ויקרא כ, כו).

ב. לא ילבש במלבוש המיוחד להן. ולא יגדל ציצית, כמו ציצית ראשם; ולא יגלח מן הצדדין ויניח השער באמצע, כמו שהן עושין, וזה הוא הנקרא בלורית; ולא יגלח השער מכנגד פניו מאזן לאזן ויניח הפרע מלאחריו, כדרך שהן עושין. ולא יבנה מקומות כבנין היכלות שלעבודה זרה כדי שיכנסו בהן רבים, כמו שהן עושין. וכל העושה אחת מאלו, וכיוצא בהן לוקה.

ג. גוי שהיה מסתפר מישראל כיון שהגיע קרוב לבלוריתו שלוש אצבעות לכל רוח, שומט את ידו. ישראל שהיה קרוב למלכות, וצריך לישוב לפני מלכיהם, והיה לו גנאי למי שלא ידמה להן הרי זה מתר ללבש במלבושן, ולגלח כנגד פניו כדרך שהן עושין.

ד. אין מנחשין בגויים, שנאמר "לא תנחשו" (ויקרא יט, כו). כיצד הוא הנחוש: כגון אלו שאומרים הואיל ונפלה פתי מפי, או נפל מקלי מידי, איני הולך למקום פלוני היום, שאם אלך אין חפצי נעשין; הואיל ועבר שועל מימיני, איני יוצא מפתח ביתי היום, שאם יצאתי, יפגעני אדם רמאי. וכן אלו ששומעין צפצוף העופות ואומרים יהיה כך ולא יהיה כך, טוב לעשות דבר פלוני ורע לעשות דבר פלוני. וכן אלו שאומרים שחט תרנגול זה שקרא ערבית, שחט תרנגולת זו שקראת כמו תרנגול. וכן המשים לעצמו סימנים, אם יארע לי כך וכך אעשה דבר פלוני, ואם לא יארע לא אעשה, כאליעזר עבד אברהם. וכל כיוצא בדברים האלו, הכל אסור; וכל העושה מעשה מפני דבר מדברים אלו, לוקה.

ה. מי שאמר דירה זו שבניתי, סימן טוב היתה עלי, אשה זו שנשאתי ובהמה זו שקניתי מברכת היתה, ומעת שקניתה העשרתי, וכן השואל לתינוק איזה פסוק אתה למד, אם אמר לו פסוק מן הברכות, ישמח ויאמר זה סימן טוב כל אלו וכיוצא בהן, מתר: הואיל ולא כון מעשיו ולא נמנע מלעשות, אלא עשה זה סימן לעצמו לדבר שכבר היה הרי זה מתר.

ו. איזה הוא קוסם זה העושה מעשה משאר המעשיות, כדי שישם ותפנה מחשבתו מכל הדברים עד שיאמר דברים שעתידין להיות, ויאמר דבר פלוני עתיד להיות, או אינו הווה; או שיאמר שראוי לעשות כך, והזהירו מכם.

ז. יש מן הקוסמים שהוא ממשמש בחול או באבנים, ויש מהן מי שגוהר לארץ וצוּעק, ויש מי שמסתכל במראה שלברזל או עששית ומדמין ואומרים. ויש מי שאוחז מקל בידו ונשען עליו, ומכה בו עד שתפנה מחשבתו ומדבר הוא שהנביא אומר "עמי בעצו ישאל, ומקלו יגיד לו" (הושע ד, יב). ואסור לקסם, ולשאל

לקוסם: אלא שהשואל לקוסם, מכין אותו מכת מרדות; אבל הקוסם עצמו, אם עשה מעשה מכל אלו וכיוצא בהן לוקה, שנאמר "לא-ימצא בך . . . קסם קסמים" (דברים יח, י).

ח. איזה הוא מעונן אלו נותני העתים, שאומרים באצטגנינות יום פלוני רע, יום פלוני טוב, יום פלוני ראוי לעשות בו מלאכה פלונית, שנה פלונית או חדש פלוני רע לדבר פלוני.

ט. אסור לעונן, אף על פי שלא עשה מעשה אלא הודיע אותן הכזבים שהסכלים מדמין שהן דברי אמת ודברי חכמה. וכל העושה מעשה מפני האצטגנינות, וכוון מלאכתו או הליכתו באותו העת שקבעו הוברי שמים הרי זה לוקה, שנאמר "ולא תענינו" (ויקרא יט, כו). וכן האוחז את העינים, ומדמה בפני הרואים שעשה מעשה תמהון והוא לא עשה הרי זה בכלל מעונן, ולוקה.

י. איזה הוא חובר זה שמדבר בדברים שאינן לשון עם ואין להן ענין, ומעלה על דעתו בסכלותו שאותן הדברים מועילין, עד שהן אומרים שהאומר כן וכך על הנחש או על העקרב, אינו מזיק; והאומר כן וכך על האיש, אינו נזוק מהן; ואוחז בידו בעת שמדבר מפתח או סלע, וכיוצא בדברים האלו: הכל אסור. והחובר עצמו שאחז בידו כלום, או שעשה מעשה עם דבורו, אפלו הראה באצבעו הרי זה לוקה, שנאמר "לא-ימצא בך . . . וחבר, חבר" (דברים יח, י-יא).

יא. אבל אם אמר דברים בלבד, ולא הניד לא אצבע ולא ראש, ולא היה בידו כלום, וכן אדם שאמר עליו החובר אותן הקולות, והוא יושב לפניו ומדמה שיש לו בזה הנאה מכין אותו מכת מרדות, מפני שנשתתף בסכלות החובר. וכל אותן הקולות והשמות המשנים המכערים, "לא ירעו, וגם היטיב אין אותם" (ירמיהו י, ה).

יב. מי שנשכו עקרב או נחש, מתר ללחש על מקום הנשיכה, ואפלו בשבת, כדי לישב דעתו ולחזק לבו: אף על פי שאין הדבר מועיל כלום, הואיל ומסכן הוא, התירו לו, כדי שלא תטרף דעתו עליו.

יג. הלוחש על המפה וקורא פסוק מן התורה, וכן הקורא על התינוק שלא יבעת, המניח ספר תורה או תפלין על הקטן בשביל שיישן לא די להן שהן בכלל חוברים ומנחשים: אלא שהן בכלל הכופרים בתורה, שהן עושין דברי תורה רפאות גוף, ואינן אלא רפאות נפשות, שנאמר "ויהיו חיים, לנפשך" (משלי ג, כב). אבל הבריא שקרא פסוקין או מזמור מתלים, כדי שתגן עליו זכות קריאתו, וינצל מצרות ונזקים הרי זה מתר.

יד. איזה הוא דורש אל המתים זה המרעיב את עצמו והולך ולן בבית הקברות, כדי שיבוא המת בחלום, ויודיעו מה ישאל עליו. ויש אחרים שהן לובשים מלבושים ידועים, ואומרים דברים, ומקטירין קטרת ידועה, וישנים לבדם כדי שיבוא מת פלוני, ויספר עמו בחלום. כללו שלדבר: כל העושה מעשה כדי שיבוא המת ויודיעו לוקה, שנאמר "לא-ימצא בך . . . ודרש אל-המתים" (דברים יח, י-יא).

טו. אסור לשאל בעל אוב או בעל ידעוני, שנאמר "לא-ימצא

בך . . . וְשָׁאֵל אוֹב וַיִּדְעֵנִי" (דברים יח, י-יא). נִמְצְאָתָ לָמֵד, שְׂבַעֲלֵ אוֹב וַיִּדְעוּנִי עֲצָמָן בְּסִקְלָה. וְהַנִּשְׁאָל בָּהֶן בְּאַזְהָרָה, וּמִכֵּין אוֹתוֹ מִפֶּת מִרְדּוֹת; וְאִם כּוֹן מַעֲשָׂיו וְעָשָׂה כְּפִי מֵאֲמָרָן, לוֹקָה.

זו. הַמְכַשֵּׁף, חֵיב סִקְלָה: וְהוּא, שֶׁעָשָׂה מַעֲשֵׂה כְּשָׁפִים; אֲבָל הָאוֹחֵז אֶת הָעֵינַיִם, וְהוּא שִׁירָאָה שֶׁעָשָׂה וְהוּא לֹא עָשָׂה לוֹקָה מִפֶּת מִרְדּוֹת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמָר בַּמְכַשֵּׁף בְּכָלֵל "לֹא-יִמָּצֵא בְךָ" (דברים יח, י), לֹא שֶׁנִּתֵּן לְאַזְהָרֶת מִיתַת בֵּית דִּין הוּא, וְאִין לוֹקִין עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמָר "מְכַשֶּׁפָּה, לֹא תַחֲיָה" (שמות כב, יז).

יז. וּדְבָרִים הָאֵלּוּ כָּלָן, דְּבָרֵי שְׁקָר וְכֹזֵב הֵן; וְהֵן שֶׁהִטְעוּ בָּהֶן עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הַקְדָּמוֹנִים לְגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, כִּדִּי שִׁינְהוּ אַחֲרֵיהֶן. וְאִין רְאוּי לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵן חֲכָמִים מִחֲכָמִים, לְהַמְשִׁיךְ בַּהֲבָלִים אֵלָיו, וְלֹא לְהַעֲלוֹת עַל הַלֵּב שֵׁישׁ בָּהֶן תַּעֲלָה: שֶׁנֶּאֱמָר "כִּי לֹא-נִחַשׁ בִּיעֶקֶב, וְלֹא-קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל" (במדבר כג, כג), וְנֶאֱמָר "כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אֶתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל-מַעֲנָנִים וְאֶל-קִסְמִים, יִשְׁמְעוּ; וְאַתָּה לֹא כֵן, נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים יח, יד).

יח. כָּל הַמֵּאֲמִין בַּדְּבָרִים אֵלּוּ, וְכִיוּצָא בָּהֶן, וּמַחֲשֵׁב בְּלִבּוֹ שֶׁהֵן אֱמֶת וְדְבָרֵי חֲכָמָה, אֲבָל הַתּוֹרָה אִסְרָה אוֹתָן אֵינּוּ אֵלָּא מִן הַסִּכְלִים וּמַחֲסְרֵי הַדַּעַת, וּבְכָלֵל הַנָּשִׁים וְהַקְטָנִים שְׂאִין דַּעַתָּן שְׁלֵמָה. אֲבָל בַּעֲלֵי הַחֲכָמָה וְתַמִּימֵי הַדַּעַת, יִדְעוּ בְּרָאיוֹת בְּרוּרוֹת שְׁכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים שֶׁאִסְרָה תּוֹרָה, אֵינָן דְּבָרֵי חֲכָמָה, אֲלֵּא תַהוּ וְהֵבֵל שֶׁנִּמְשְׁכוּ בָּהֶן חֲסְרֵי הַדַּעַת, וְנִטְשׁוּ כָּל דְּרָכֵי הָאֱמֶת בְּגִלְלוֹן. וּמִפְּנֵי זֶה אִמְרָה תּוֹרָה, כְּשֶׁהִזְהִירָה עַל כָּל אֵלּוּ הַהֲבָלִים, "תָּמִים תִּהְיֶה, עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים יח, יג).